

REMISSVAR

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Vårt datum: 2024-06-10

Vårt diarienummer: ADM/2024:154

Ert datum: 2024-03-05

Er beteckning: U2024/00585

Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna (SOU 2024:16)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) lämnar följande synpunkter på de remitterade förslagen.

Sammanfattning

- CSN tillstyrker förslagen om ny yrkesutbildning för vuxna under förutsättning att CSN får den kostnadstäckning genom utökat förvaltningsanslag som begärs under kapitel 14 nedan. Om utökat förvaltningsanslag inte erhålls avstyrker CSN förslagen.
- CSN avstyrker det föreslagna ikraftträdandet för yrkesskolan med anledning av konsekvenserna för den prioriterade systemutvecklingen för omställningsstudiestödet. CSN föreslår istället ett ikraftträdande den 1 januari 2028.
- CSN föreslår att det i studiestödsregelverket förtydligas att det, vid samverkan mellan läroanstalter, är den läroanstalt som är ansvarig för utbildningen som ska vara uppgiftsskyldig till CSN.
- CSN avstyrker förslaget att studier vid yrkesskolan ska ge rätt till studiehjälp.
- CSN föreslår att det för Myndigheten för yrkeshögskolan införs en uppgiftsskyldighet till CSN.
- CSN förtydligar att rätten till studiestöd kan påverkas vid lärlingsanställning och semester i sådan anställning.
- CSN vill framföra att det är önskvärt att Skolinspektionen och Skolverket i sina översyner även beaktar de studerandes möjligheter till studiefinansiering.
- CSN bedömer att myndigheten bör ingå i den föreslagna utredningen gällande finansiering av studier inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning.

3. En ny yrkesskola för vuxna

3.2.1 Det ska införas en ny yrkesutbildning för vuxna

CSN tillstyrker förslagen under förutsättning att CSN får den kostnadstäckning genom utökat förvaltningsanslag som begärs under kapitel 14 nedan. Om begärt förvaltningsanslag inte erhålls avstyrker CSN förslagen. Detta då förslagen får stora konsekvenser för CSN:s verksamhet och då CSN i ett sådant fall inte kommer ha förutsättningar att vidta den utveckling som krävs för att verkställa förslagen.

Förslaget om att yrkesskolan ska vara en ny egen utbildningsform med en egen poängsättning får stor påverkan på CSN:s verksamhet. Utbildningsform är en basuppgift inom i princip alla funktioner inom beviljningen av de olika studiestöden, vilket gör att förslaget om en ny utbildningsform medför behov av en mängd anpassningar i CSN:s system. Förslaget medför stora behov av it-utveckling och även manuell handläggning i flera delar, vilket innebär att förslaget är mycket kostnadsdrivande och påverkar annan nödvändig it-utveckling. Se mer om kostnader och övriga konsekvenser under kapitel 14 nedan.

3.3.1 Vem ska få anordna utbildning i yrkesskolan?

CSN har inga synpunkter på förslagen, men önskar framföra följande.

CSN anser att det i betänkandet är tydligt vem som är att anse som utbildningsanordnare och att det vid samverkan är utbildningsanordnaren som är ansvarig för utbildningen. När det gäller uppgiftsskyldighet till CSN är det i studiestödsregelverket reglerat att *läroanstalt* ska lämna vissa uppgifter till CSN.¹ CSN föreslår att det i studiestödsregelverket förtydligas att det, vid samverkan mellan läroanstalter, är den läroanstalt som är ansvarig för utbildningen som är uppgiftsskyldig till CSN.

3.3.8 Arbetsplatsförlagt lärande ska vara obligatoriskt i utbildningar som leder till examen

CSN har inga synpunkter på förslagen om att arbetsplatsförlagt lärande ska vara obligatoriskt i utbildningar som leder till examen, men önskar framföra följande för det fall att studiehjälp ska kunna utgå för studier vid yrkesskolan (vilket CSN avstyrker under avsnitt 3.4.4 nedan).

Förslaget om att arbetsplatsförlagt lärande ska vara obligatoriskt i de utbildningar inom yrkesskolan som leder till en examen kan komma att innebära viss påverkan på utflödet av inackorderingstillägg inom studiehjälpen och merkostnadslån inom studiemedel. I och med att studerande med studiehjälp som behöver resa iväg för att göra LIA på annan ort än hemorten kan ha rätt till inackorderingstillägg för den delen av utbildningen kan förslaget

¹ 6 kap. 6 § studiestödslagen (1999:1395), 6 kap. 9–10 §§ studiestödsförordningen (2000:655), 38 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd samt 38 § förordningen (2022:857) om omställningsstudiestöd.

komma att medföra att fler studerande med studiehjälp beviljas inackorderingstillägg. Förslaget kan även komma att medföra att fler studerande med studiemedel kan komma att beviljas merkostnadslån för exempelvis pendlingsresor och dubbel bosättning.

3.3.11 Utbildningens omfattning ska anges i yrkesskolepoäng

CSN har ingen erinran mot förslagen, men vill betona de stora konsekvenser förslagen får för CSN.

Som nämnts ovan under 3.2.1 medför förslaget att yrkesskolan ska vara en egen utbildningsform och ha en egen poängsättning behov av ändringar i många delar av CSN:s system, vilket medför höga kostnader och påverkan på annan nödvändig it-utveckling. Se mer om kostnaderna under kapitel 14 nedan.

3.4.4 Studier i yrkesskolan ska berättiga till studiestöd

Som nämnts ovan under 3.2.1 medför förslaget att yrkesskolan ska vara en egen utbildningsform stora konsekvenser för CSN:s verksamhet med stora behov av systemutveckling. Se mer om kostnaderna för detta i kapitel 14 nedan.

Behörighet till yrkesskolan och rätten till studiehjälp

CSN konstaterar att de föreslagna behörighetskraven till yrkesskolan innebär att studerande som är under 20 år och som slutfört ett nationellt program i gymnasieskolan kommer ha rätt till studiehjälp från CSN. Detta eftersom utbildning inom yrkesskolan föreslås läggas till i avdelning A 1 i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655).

CSN avstyrker förslaget att studerande vid yrkesskolan ska vara berättigade till studiehjälp, vilket blir följden av att studerande under 20 år ska vara behöriga att delta i utbildningen och att utbildningen ska tas in i bilaga A till studiestödsförordningen. CSN bedömer att det är troligt att endast ett fåtal studerande under 20 år kommer vara aktuella för att studera vid yrkesskolan. Detta skulle innebära att förslaget och de stora kostnader det medför endast kommer gynna en ytterst begränsad grupp studerande. Därtill kommer att yrkesskolan ska följa samma modell som den icke studiehjälpsberättigande yrkeshögskolan, att studiehjälpssystemet idag inte har någon koppling till yrkeshögskolan eller studier vid sådan utbildning, att målgruppen för yrkesskolan är vuxna personer och samt att yrkesskolan inte ska ingå i skolväsendet och omfattas av skollagens (2010:800) bestämmelser.

Studier vid yrkesskolan kommer inte ge rätt till studiestartsstöd

CSN vill uppmärksamma att studier vid yrkesskolan inte kommer berättiga till studiestartsstöd eftersom studiestartsstöd enligt 5 § förordningen (2017:532) om studiestartsstöd enbart får lämnas för studier på grundläggande eller gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning eller motsvarande utbildning vid folkhögskola.

Statliga myndigheter som kan komma att bedriva utbildningar i yrkesskolan

I utredningens förslag anges att ”När det gäller statliga myndigheter som kan komma att bedriva utbildningar i yrkesskolan inom sitt verksamhetsområde, så bör frågan om studiemedel regleras i enlighet med bilagan i studiestödsförordningen.” CSN anser att det är oklart vad som avses med

REMISSVAR

skrivningen. CSN:s bedömning är att yrkesskoleutbildning kommer ge rätt till stöd oavsett vilken utbildningsanordnare som ger utbildningen, så länge denne fått godkännande av MYH (Myndigheten för yrkeshögskolan) att vara utbildningsanordnare av yrkesskoleutbildning. Detta eftersom yrkesskola föreslås läggas till i bilagan till studiestödsförordningen. Skulle avsikten vara något annat är det av vikt att det förtydligas.

3.5.1 Myndigheten för yrkeshögskolan ska godkänna och besluta om statsbidrag till yrkesskolan

CSN har inga synpunkter på förslagen, men önskar framföra följande.

För att CSN ska kunna bevilja studiestöd till de studerande vid yrkesskolan är det nödvändigt att CSN får kännedom om vilka utbildningar som MYH godkänner. CSN har därför behov av att MYH löpande skickar beslut om godkända utbildningar till CSN.

Uppgiftsskyldigheten till CSN avseende studiemedel, studiehjälp och omställningsstudiestöd regleras i 6 kap. 6 § studiestödslagen, 6 kap. 9–10 §§ studiestödsförordningen (2000:655), 38 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd, 38 § förordningen (2022:857) om omställningsstudiestöd samt CSN:s föreskrifter och allmänna råd. Av bestämmelserna följer att uppgiftsskyldigheten gäller läroanstalter. MYH omfattas inte av någon uppgiftsskyldighet gentemot CSN.

För att säkerställa att CSN får de uppgifter myndigheten behöver för att kunna bevilja studiestöd är CSN:s bedömning att det finns behov av en uppgiftsskyldighet för MYH när det gäller beslut om godkännande för alla utbildningar som ger rätt till studiestöd.

3.5.4 Ett beslut om godkännande och statliga medel ska kunna återkallas

CSN har inga synpunkter på förslagen, men önskar framföra följande.

För att CSN inte felaktigt ska bevilja studiestöd till studerande vid utbildning som fått ett återkallat beslut om godkännande av MYH är det nödvändigt att CSN får kännedom om när MYH fattat sådana beslut om återkallande.

För att säkerställa att CSN får de uppgifter myndigheten behöver för att kunna fatta korrekta beslut är CSN:s bedömning att det finns behov av en uppgiftsskyldighet för MYH även när det gäller beslut om återkallande av godkännande för utbildningar som ger rätt till studiestöd.

4. Från ansökan till antagning i komvux

4.5.1 Elever bör kunna mottas och antas till en sammanhållen yrkesutbildning

CSN har inga synpunkter på förslagen, men vill framföra följande.

För att kunna fatta beslut om studiestöd är CSN beroende av uppgifter från läroanstalterna om de utbildningar som ger rätt till studiestöd, om enskilda

studerandes deltagande i utbildning och om de studerandes studieresultat. Det är en förutsättning att CSN även fortsättningsvis får uppgifter från läroanstalterna om den studerandes registreringar kurs för kurs, även när den studerande blivit antagen till en sammanhållen utbildning.

6. En reformerad lärlingsutbildning för vuxna

CSN konstaterar inledningsvis att gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning vid introduktionsprogram i gymnasieskolan ger rätt till lärlingsersättning från CSN i enlighet med förordningen (2013:1121) om kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram. Det finns emellertid inget i utredningen som talar för att det är tänkt att även studerande vid lärlingsutbildning vid kommunal vuxenutbildning ska ges rätt till lärlingsersättning från CSN. Detta trots att upplägget för lärlingsutbildningen vid kommunal vuxenutbildning i stort kommer efterlikna upplägget för gymnasial lärlingsutbildning i gymnasieskolan. Om det ändå är avsett att lärlingsersättning från CSN ska kunna lämnas kommer det medföra ökade kostnader för CSN. Se mer om det under kapitel 14 nedan.

6.3.8 Gymnasial lärlingsanställning – en ny möjlighet för vuxna till anställning under utbildning

CSN har inga synpunkter på förslaget, men vill framföra följande.

Studiestöd vid lärlingsanställning

CSN noterar att möjligheterna att beviljas studiestöd samtidigt som den studerande har en lärlingsanställning inte behandlas närmare i utredningen.

Rätten till studiemedel, studiestartsstöd och studiehjälp påverkas inte i sig av att den studerande har en lärlingsanställning eller annan anställning. Eftersom den studerande får lön under sin anställning kommer dock rätten till och storleken på studiemedlen, studiestartsstödet och studiehjälpens extra tillägg att kunna påverkas genom bestämmelserna om fribelopp² och inkomstgränser³.

Vad gäller omställningsstudiestödet framgår av 29 § lagen om omställningsstudiestöd att omställningsstudiestöd inte får lämnas eller tas emot för studier som den studerande samtidigt uppbär lön för att bedriva. Detta innebär att den studerande inte kommer ha rätt till omställningsstudiestöd under den tid han eller hon har en lärlingsanställning.

Semester

Studiestöd kan beviljas för tid när den studerande bedriver studier. En studerande som har semester under sin lärlingsanställning kan inte anses bedriva studier och har därmed inte rätt till studiestöd under den eller de perioder han eller hon har semester. För att CSN ska kunna utreda och fatta korrekta beslut om studiestöd behöver skolorna rapportera den studerandes

² 3 kap. 16–22 §§ studiestödslagen och 19–23 §§ lagen (2017:527) om studiestartsstöd.

³ 2 kap. 9 § studiestödsförordningen.

REMISSVAR

semesteruppehåll till CSN, vilket CSN också har utgått från i vår analys av kostnader och övriga konsekvenser.

9. Underlättande av studier för elever med funktionsnedsättning

9.1.7 Utredningens överväganden

CSN vill framföra att det vore önskvärt att det i Skolinspektionens och Skolverkets översyner även beaktas de studerandes möjligheter till studiefinansiering.

10. Underlättande av övergångar till arbetsmarknaden för elever inom anpassad utbildning

10.6.1 Finansiering av studier inom komvux som anpassad utbildning

CSN tillstyrker förslaget att regeringen ska tillsätta en utredning gällande finansiering av studier inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning och önskar framföra att CSN bör ingå i denna utredning.

CSN vill därutöver nämna att det på s. 434 i utredningen står skrivet att ”Målgruppen saknar en rätt till studiemedel via Centrala studiestödsnämnden (CSN)...” och förtydliga att denna skrivning inte enbart gäller studiemedel utan även studiehjälp (med undantag för inackorderingstillägg för studerande vid fristående anpassad gymnasieskola).

12. Uppföljning och utvärdering av förslagen

CSN tillstyrker förslaget om uppföljning av föreslagna och tidigare beslutade reformer inom den gymnasiala yrkesutbildningen. CSN anser att det är av vikt att även frågan om studiefinansiering uppmärksammas vid kommande uppföljning och utvärdering.

13. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

13.1 Ikraftträdande av förslagen om yrkesskola

CSN avstyrker förslaget om ikraftträdande den 1 januari 2026 och föreslår istället att förslagen om yrkesskolan ska träda ikraft den 1 januari 2028 och tillämpas första gången på utbildningar som påbörjas efter den 30 juni 2028.

CSN saknar förutsättningar att genomföra erforderliga systemutvecklingsinsatser i tid inför det i utredningen föreslagna ikraftträdandet 2026. Detta gäller även om CSN skulle få ett ekonomiskt tillskott för att täcka upp för de tillkommande kostnaderna för ett sådant ikraftträdande. Det beror på att de erforderliga utvecklingsinsatserna är omfattande och inte kan bedrivas parallellt med nödvändig pågående systemutveckling för omställningsstudiestödet, utan att viktiga leveranser påverkas negativt.

CSN anser vidare att den pågående pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning bör genomföras och utvärderas innan det fattas beslut om ett införande av yrkesskolan.

14. Konsekvenser

14.1 och 14.4 Konsekvenser av förslagen om en ny yrkesskola och om en reformerad lärlingsutbildning för vuxna

CSN:s förvaltningskostnader kommer öka till följd av förslagen om en ny yrkesskola och om en reformerad lärlingsutbildning för vuxna. Detta har inte beaktats av utredningen. CSN begär full kostnadstäckning genom ett höjt förvaltningsanslag för kostnader som uppstår till följd av förslagen samt en utökad låneram i Riksgälden för den del av utvecklingen som lånefinansieras. Kostnader uppstår till följd av systemutveckling, förvaltningskostnader för it-utvecklingen, handläggningskostnader och räntekostnader för lån i Riksgälden.

Det förslag i utredningen som påverkar CSN mest är att yrkesskolan ska införas som en ny utbildningsform. Utbildningsform är en basuppgift inom i princip alla funktioner inom beviljning. Det gör att omfattande systemutveckling krävs, vilket kräver mycket utvecklingstid och medför höga kostnader.

När det gäller förslagen om lärlingsutbildning för vuxna så kan de hanteras utan någon utvecklingskostnad för CSN, men däremot påverkas årlig administration.

Om det är avsett att lärlingsersättning från CSN ska kunna lämnas för lärlingsutbildning för vuxna så kommer det medföra ökade kostnader för CSN, vilket nämnts ovan under kapitel 6. CSN har tagit fram kostnadsberäkningar för om lärlingsersättning ska kunna beviljas nedan, både utifrån ett ikraftträdande enligt CSN:s förslag den 1 januari 2028 men också utifrån ett ikraftträdande enligt utredningens förslag den 1 januari 2026.

REMISSVAR

Kostnader i miljoner kronor som krävs för att kunna bevilja lärlingsersättning till CSN:s föreslagna ikraftträdande den 1 januari 2028:

Tabell Utgifter och anslagsbelastning, miljoner kronor	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Årigen därefter
Utgifter för it-systemutveckling															
- Kostnadsförd utveckling (förberedelser m.m.)	0,000	0,181	0,723	0,181	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Länefinansierad utveckling	0,000	1,627	6,509	1,627	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ökad It-administration under projektiden	0,000	0,392	1,568	0,392	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Utgifter för ökad administration															
- Ökad It-administration	0,000	0,000	0,000	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503
- Administration handläggning	0,000	0,104	0,415	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560
- Ränta Lån i Riksgälden	0,000	0,021	0,127	0,223	0,222	0,197	0,171	0,146	0,121	0,095	0,070	0,044	0,019	0,003	0,000
SUMMA Utgifter	0,000	2,325	9,342	5,487	3,285	3,260	3,235	3,209	3,184	3,159	3,133	3,108	3,082	3,067	3,063
Kostnad/Anslagsbelastning															
Kostnad för It-system															
- Kostnadsförd utveckling (förberedelser m.m.)	0,000	0,181	0,723	0,181	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Avskrivningskostnad	0,000	0,000	0,000	0,732	0,976	0,976	0,976	0,976	0,976	0,976	0,976	0,976	0,976	0,244	0,000
- Ökad It-administration under projektiden	0,000	0,392	1,568	0,392	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kostnad för ökad administration															
- Ökad It-administration	0,000	0,000	0,000	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503
- Administration handläggning	0,000	0,104	0,415	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560	1,560
- Ränta Lån i Riksgälden	0,000	0,021	0,127	0,223	0,222	0,197	0,171	0,146	0,121	0,095	0,070	0,044	0,019	0,003	0,000
SUMMA Kostnad/Anslagsbelastning	0,000	0,698	2,833	4,592	4,262	4,236	4,211	4,186	4,160	4,135	4,109	4,084	4,059	3,311	3,063
Påverkan CSN Lån i Riksgälden															
IB	0,000	0,000	1,627	8,136	9,031	8,055	7,078	6,102	5,126	4,149	3,173	2,197	1,220	0,244	0,000
Upplåning	0,000	1,627	6,509	1,627	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Amortering	0,000	0,000	0,000	-0,732	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,244	0,000
UB	0,000	1,627	8,136	9,031	8,055	7,078	6,102	5,126	4,149	3,173	2,197	1,220	0,244	0,000	0,000

Den totala utvecklingskostnaden för att kunna bevilja lärlingsersättning utifrån ett ikraftträdande den 1 januari 2028 har beräknats till 13 200 000 kronor.

Denna kostnad tillkommer utöver kostnaderna enligt kostnadsberäkningarna nedan under rubriken *CSN:s kostnader vid ett ikraftträdande den 1 januari 2028 med tillämpning första gången på utbildningar som påbörjas efter den 30 juni 2028*.

Vid ett ikraftträdande 2028 begär CSN ökat förvaltningsanslag per år enligt raden Summa Kostnad/Anslagsbelastning för full kostnadstäckning. 2026 beräknas förvaltningsanslaget behöva ökas med 698 000 kronor, 2027 med 2 833 000 kronor, 2028 med 4 592 000 kronor, 2029 med 4 262 000 kronor och så vidare.

Vid ett ikraftträdande 2028 CSN begär att låneramen utökas. 2026 behöver låneramen utökas med 1 627 000 kronor, 2027 med 8 136 000 kronor, 2028 med 9 031 000 kronor och 2029 med 8 055 000 kronor. Behovet av utökad låneram minskar därefter med 976 000 kronor varje år i takt med att avskrivning sker och lånet i Riksgälden amorteras.

REMISSVAR

Kostnader i miljoner kronor som krävs för att kunna bevilja lärlingsersättning till ett ikraftträdande den 1 januari 2026:

Tabell Utgifter och anslagsbelastning, miljoner kronor															
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Årligen därefter
Utgifter för it-systemutveckling															
- Kostnadsförd utveckling (förberedelser m.m.)	0,289	0,253	0,434	0,108	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Lånefinansierad utveckling etapp	2,604	2,278	3,905	0,976	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ökad it-administration under projektiden	0,627	0,549	0,941	0,235	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Utgifter för ökad administration															
- Ökad it-administration	0,000	0,602	0,602	1,278	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503
- Administration handläggning	0,208	3,399	3,399	2,000	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534
- Ränta Lån i Riksgälden	0,034	0,093	0,165	0,213	0,202	0,176	0,151	0,126	0,100	0,075	0,049	0,028	0,011	0,002	0,000
SUMMA Utgifter	3,761	7,175	9,446	4,811	3,239	3,214	3,188	3,163	3,137	3,112	3,087	3,065	3,049	3,039	3,037
Kostnad/Anslagsbelastning															
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Årligen därefter
Kostnad för it-system															
- Kostnadsförd utveckling (förberedelser m.m.)	0,289	0,253	0,434	0,108	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Avskrivningskostnad	0,000	0,293	0,391	0,830	0,976	0,976	0,976	0,976	0,976	0,976	0,976	0,683	0,586	0,146	0,000
- Ökad it-administration under projektiden	0,627	0,549	0,941	0,235	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kostnad för ökad administration															
- Ökad it-administration	0,000	0,602	0,602	1,278	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503
- Administration handläggning	0,208	3,399	3,399	2,000	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534	1,534
- Ränta Lån i Riksgälden	0,034	0,093	0,165	0,213	0,202	0,176	0,151	0,126	0,100	0,075	0,049	0,028	0,011	0,002	0,000
SUMMA Kostnad/Anslagsbelastning	1,158	5,190	5,932	4,664	4,215	4,190	4,164	4,139	4,114	4,088	4,063	3,748	3,634	3,185	3,037
Påverkan CSN Lån i Riksgälden															
IB	0,000	2,604	4,589	8,103	8,250	7,274	6,297	5,321	4,345	3,368	2,392	1,416	0,732	0,146	0,000
Upplåning	2,604	2,278	3,905	0,976	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Amortering	0,000	-0,293	-0,391	-0,830	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,976	-0,683	-0,586	-0,146	0,000
UB	2,604	4,589	8,103	8,250	7,274	6,297	5,321	4,345	3,368	2,392	1,416	0,732	0,146	0,000	0,000

Den totala utvecklingskostnaden för att kunna bevilja lärlingsersättning utifrån ett ikraftträdande den 1 januari 2026 har beräknats till 13 200 000 kronor.

Denna kostnad tillkommer utöver kostnaderna enligt kostnadsberäkningarna nedan under rubriken *CSN:s kostnader vid ikraftträdande den 1 januari 2026 med tillämpning första gången på utbildningar som påbörjas efter den 30 juni 2026*.

Vid ett ikraftträdande 2026 begär CSN ökat förvaltningsanslag per år enligt raden Summa Kostnad/Anslagsbelastning för full kostnadstäckning. 2025 beräknas förvaltningsanslaget behöva ökas med 1 158 000 kronor, 2026 med 5 190 000 kronor, 2027 med 5 932 000 kronor, 2028 med 4 664 000 kronor, 2029 med 4 215 000 kronor och så vidare.

Vid ett ikraftträdande 2026 begär CSN att låneramen utökas. 2025 behöver låneramen utökas med 2 604 000 kronor, 2026 med 4 589 000 kronor, 2027 med 8 103 000 kronor och 2028 med 8 250 000 kronor. Behovet av utökad låneram minskar därefter med 976 000 kronor varje år i takt med att avskrivning sker och lånet i Riksgälden amorteras.

CSN:s kostnader vid ett ikraftträdande den 1 januari 2028 med tillämpning första gången på utbildningar som påbörjas efter den 30 juni 2028

CSN har inte möjlighet att utveckla nödvändiga systemlösningar för att hantera reformen om en ny yrkesskola till ett ikraftträdande den 1 januari 2026. CSN har därför, under kapitel 13 ovan, föreslagit ett ikraftträdande till den 1 januari 2028.

REMISSVAR

CSN:s kostnader i miljoner kronor för de nödvändiga systemlösningar som krävs för att hantera reformen och som CSN bedömer kan vara utvecklade till 2028:

Table II Utgifter och anslagsbelastning, miljoner kronor															
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Öriga år
Utgifter för it-systemutveckling															
- Kostnadsförd utveckling (förberedelse m.m.)	0,000	0,937	3,746	0,937	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Lånefinansierad utveckling	0,000	8,429	33,716	8,429	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ökad it-administration under projektiden	0,000	2,031	8,122	2,031	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Utgifter för ökad administration															
- Kommunikationsinsats	0,000	0,000	0,000	0,500	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ökad it-administration	0,000	0,000	0,000	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784
- Administration handläggning	0,000	0,000	0,000	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652
- Påverkan annan utveckling (främst OSS)	10,986	10,062	12,271	13,212	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ränta än i Riksgälden	0,000	0,110	0,657	1,156	1,151	1,019	0,888	0,756	0,625	0,493	0,362	0,230	0,099	0,016	0,000
SUMMA Utgifter	10,986	21,538	54,525	46,780	15,475	15,323	15,392	15,608	16,029	16,297	16,635	17,029	17,502	18,016	18,426
Kostnad/Anslagsbelastning															
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Öriga år
Kostnad för it-system															
- Kostnadsförd utveckling (förberedelse m.m.)	0,000	0,937	3,746	0,937	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Avskrivningskostnad	0,000	0,000	0,000	3,793	5,057	5,057	5,057	5,057	5,057	5,057	5,057	5,057	5,057	5,057	1,264
- Ökad it-administration under projektiden	0,000	2,031	8,122	2,031	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kostnad för ökad administration															
- Kommunikationsinsats	0,000	0,000	0,000	0,500	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ökad it-administration	0,000	0,000	0,000	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784	7,784
- Administration handläggning	0,000	0,000	0,000	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652	6,652
- Påverkan annan utveckling (främst OSS)	10,986	10,062	12,271	13,212	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ränta än i Riksgälden	0,000	0,110	0,657	1,156	1,151	1,019	0,888	0,756	0,625	0,493	0,362	0,230	0,099	0,016	0,000
SUMMA Kostnad/Anslagsbelastning	10,986	13,139	24,797	36,064	20,644	20,512	20,380	20,249	20,118	19,986	19,855	19,723	19,592	19,461	19,277
Påverkan CSN Lån i Riksgälden															
IB	0,000	0,000	8,429	42,144	46,780	41,723	36,666	31,608	26,551	21,494	16,436	11,379	6,322	1,264	0,000
Upplösnig	0,000	8,429	33,716	8,429	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Amortering	0,000	0,000	0,000	-3,793	-5,057	-5,057	-5,057	-5,057	-5,057	-5,057	-5,057	-5,057	-5,057	-5,057	-1,264
UB	0,000	8,429	42,144	46,780	41,723	36,666	31,608	26,551	21,494	16,436	11,379	6,322	1,264	0,000	0,000

Den totala utvecklingskostnaden för nödvändiga systemlösningar har beräknats till 68 376 000 kronor. Om studiehjälp skulle undantas och därmed inte ska kunna lämnas till studerande vid yrkesskola så kan den totala utvecklingskostnaden för nödvändiga systemlösningar minskas med 8 316 000 kronor.

CSN begär ökat förvaltningsanslag per år enligt raden Summa Kostnad/Anslagsbelastning för full kostnadstäckning. 2025 beräknas förvaltningsanslaget behöva ökas med 10 986 000 kronor, 2026 med 13 139 000 kronor, 2027 med 24 797 000 kronor, 2028 med 36 064 000 kronor, 2029 med 20 644 000 kronor och så vidare.

CSN begär att låneramen utökas. 2026 behöver låneramen utökas med 8 429 000 kronor, 2027 med 42 144 000 kronor och 2028 med 46 780 000 kronor. Behovet av utökad låneram minskar därefter med 5 057 000 kronor varje år i takt med att avskrivning sker och lånet i Riksgälden amorteras.

CSN:s kostnader vid ikraftträdande den 1 januari 2026 med tillämpning första gången på utbildningar som påbörjas efter den 30 juni 2026
Som nämnts ovan har CSN inte möjlighet att utveckla nödvändiga systemlösningar för att hantera reformen om en ny yrkesskola till ett ikraftträdande den 1 januari 2026.

Om hänsyn inte tas till CSN:s avstyrkande av det av utredningen föreslagna ikraftträdandet och det därmed blir aktuellt med ett ikraftträdande redan 2026 skulle det medföra behov av omfattande utvecklingsinsatser som inte kan bedrivas parallellt med bland annat pågående systemutveckling för omställningsstudiestödet. Ett ikraftträdande 2026 skulle med andra ord medföra att CSN tvingas nedprioritera och därmed försena leveransen av systemstöd för omställningsstudiestödet, vilket vi har uppfattat inte ligger i linje med vår uppdragsgivares önskan. En sådan försening skulle även leda till ett behov av

REMISSVAR

ett ökat antal handläggare under en längre tid, vilket ger högre handläggningskostnader för omställningsstudiestödet.

Om reformen träder ikraft den 1 januari 2026 kommer CSN dessutom först att behöva utforma tillfälliga, mer manuella, lösningar, för att i ett senare skede komplettera med nödvändiga och mer långsiktiga systemlösningar. Ett ikraftträdande 2026 medför därmed även högre utvecklings- och administrationskostnader för CSN jämfört med om reformen skulle träda i kraft det datum CSN föreslår, det vill säga den 1 januari 2028.

I redovisningen nedan har CSN beräknat den minsta utvecklingsinsats som krävs för att möta utredningens föreslagna ikraftträdande. CSN vill betona att endast ett begränsat systemstöd för handläggning kommer att kunna finnas på plats till ikraftträdandet, vilket leder till höga kostnader för manuell handläggning och it-administration, inklusive registervård. Det medför även risk för kvalitetsbrister och ökad risk för felaktiga utbetalningar samt en risk för att reformen inte får den lyftkraft som eftersträvas.

I redovisningen av kostnaderna som följer ingår kostnad för årlig administration för en reformerad lärlingsutbildning för vuxna. Av det ökade förvaltningsanslag CSN begär utgör 3 054 000 kronor per år kostnader hänförliga till förslaget om en reformerad lärlingsutbildning för vuxna. Övriga beräknade kostnader är hänförliga till förslaget om yrkesskola.

Kostnader för tillfällig lösning till ett ikraftträdande den 1 januari 2026

Kostnader i miljoner kronor för den tillfälliga lösning som krävs för att hantera reformen vid ett ikraftträdande den 1 januari 2026:

Tabell Utgifter och anslagsbelastning, miljoner kronor	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Årligen därefter
Utgifter för it-systemutveckling															
- Kostnadsförd utveckling (förberedelser m.m.)	0,459	0,230	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Lånefinansierad utveckling	4,133	2,067	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ökad it-administration under projektiden	0,996	0,498	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Utgifter för ökad administration															
- Kommunikationsinsats	0,000	0,500	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ökad it-administration inklusive registervård	0,000	6,487	6,487	1,622	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Administration handläggning	0,000	9,376	9,646	1,837	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Administration handläggning studiekontroll OSS	0,000	7,578	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ränta Lån i Riksgälden	0,054	0,128	0,141	0,125	0,109	0,093	0,077	0,060	0,044	0,028	0,012	0,002	0,000	0,000	0,000
SUMMA Utgifter	5,642	26,864	16,274	3,584	0,109	0,093	0,077	0,060	0,044	0,028	0,012	0,002	0,000	0,000	0,000
Kostnad/Anslagsbelastning															
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Årligen därefter
Kostnad för it-system															
- Kostnadsförd utveckling (förberedelser m.m.)	0,459	0,230	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Avskrivningskostnad	0,000	0,465	0,620	0,620	0,620	0,620	0,620	0,620	0,620	0,620	0,620	0,155	0,000	0,000	0,000
- Ökad it-administration under projektiden	0,996	0,498	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kostnad för ökad administration															
- Kommunikationsinsats	0,000	0,500	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ökad it-administration inklusive registervård	0,000	6,487	6,487	1,622	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Administration handläggning	0,000	9,376	9,646	1,837	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Administration handläggning studiekontroll OSS	0,000	7,578	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
- Ränta Lån i Riksgälden	0,054	0,128	0,141	0,125	0,109	0,093	0,077	0,060	0,044	0,028	0,012	0,002	0,000	0,000	0,000
SUMMA Kostnad/Anslagsbelastning	1,509	25,262	16,894	4,204	0,729	0,713	0,697	0,680	0,664	0,648	0,632	0,157	0,000	0,000	0,000
Påverkan CSN Lån i Riksgälden															
IB	0,000	4,133	5,735	5,115	4,495	3,875	3,255	2,635	2,015	1,395	0,775	0,155	0,000	0,000	0,000
Upplåning	4,133	2,067	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Amortering	0,000	-0,465	-0,620	-0,620	-0,620	-0,620	-0,620	-0,620	-0,620	-0,620	-0,620	-0,155	0,000	0,000	0,000
UB	4,133	5,735	5,115	4,495	3,875	3,255	2,635	2,015	1,395	0,775	0,155	0,000	0,000	0,000	0,000

Den totala utvecklingskostnaden för den tillfälliga lösningen till den 1 januari 2026 har beräknats till 8 382 000 kronor. Om studiehjälp skulle undantas och därmed inte ska kunna lämnas till studerande vid yrkesskola så kan den totala utvecklingskostnaden för den tillfälliga lösningen minskas med 3 036 000 kronor.

REMISSVAR

CSN begär ökat förvaltningsanslag per år enligt raden Summa Kostnad/Anslagsbelastning för full kostnadstäckning. 2025 beräknas förvaltningsanslaget behöva ökas med 1 509 000 kronor, 2026 med 25 262 000 kronor, 2027 med 16 894 000 kronor, 2028 med 4 204 000 kronor och så vidare.

CSN begär att låneramen utökas. 2025 behöver låneramen utökas med 4 133 000 kronor och 2026 med 5 735 000 kronor. Behovet av utökad låneram minskar därefter med 600 000 kronor varje år i takt med att avskrivning sker och lånet i Riksgälden amorteras.

Kostnader för att komplettera med nödvändiga systemlösningar

Den tillfälliga lösningen för att klara ett ikraftträdande 2026 behöver följas upp av de nödvändigasystemlösningar som kostnadsredovisats ovan under rubriken CSN:s kostnader vid ikraftträdande den 1 januari 2028 med tillämpning första gången på utbildningar som påbörjas efter den 30 juni 2028.

Totalt anslagsäskande för full kostnadstäckning

Ett ikraftträdande den 1 januari 2026 kommer således innebära utvecklings- och administrationskostnader för både en tillfällig lösning och för därefter nödvändiga systemlösningar.

Totalt anslagsäskande för full kostnadstäckning där CSN möter remissens föreslagna ikraftträdande sammanfattas i följande tabell (miljoner kronor):

2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Årligen därefter
12,495	38,401	41,691	40,268	21,372	21,225	21,077	20,930	20,782	20,634	20,487	19,880	19,592	15,717	14,436

Totalt äskande om utökad låneram där CSN möter remissens föreslagna ikraftträdande sammanfattas i följande tabell (miljoner kronor):

2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	Årligen därefter
4,133	14,164	47,259	51,275	45,598	39,921	34,243	28,566	22,889	17,211	11,534	6,322	1,264	0,000	0,000

14.1.3 Samhällsekonomiska konsekvenser

I utredningen anges att en utbildningsplats i yrkesskolan beräknas kosta i genomsnitt 71 000 kronor. Det framgår inte hur utredningen har kommit fram till den kostnaden. CSN anser att kostnaden är lågt beräknad med beaktande av att vissa studerande kan ha rätt till det högre bidraget samt att det även kommer att vara möjligt att få omställningsstudiestöd för utbildning inom yrkesskolan.

I utredningen framgår att några kostnader för studiestöd inte tillkommer gällande branschskolor eftersom utbildning i branschskolorna ska vara en del av utbildningen i yrkesskolan. CSN bedömer att det skulle kunna bli viss påverkan på utflödet av inackorderingstillägg inom studiehjälpen och merkostnadslån inom studiemedel. Fler studerande med studiehjälp kan komma att beviljas inackorderingstillägg i och med att studerande som behöver resa iväg för att läsa delar av sin utbildning på en branschskola på annan ort än den normala studieorten kan ha rätt till inackorderingstillägg för den delen av utbildningen. Fler studerande med studiemedel kan komma att beviljas merkostnadslån för exempelvis pendlingsresor och dubbel bostättning.

REMISSVAR

Beslut om detta remissvar har fattats av generaldirektören Christina Forsberg efter föredragning av verksjuristen Pernilla Björck och utredaren Henrik Strömberg Croné i närvaro av avdelningschefen Åsa Lindahl. I arbetet med remissvaret har även verksjuristen Petra Hedin, utredarna Karin Henning och Viktoria Sarwien, verksamhetsutvecklarna Maria Grahn Sillén och Anna Kammerstad, IT-arkitekten Karin Rödseth, studiestödsutredaren Lina Lindskog samt kontrollern Anna-Karin Sundin deltagit.

Christina Forsberg

Pernilla Björck

Henrik Strömberg Croné